

Památník Tomáše Bati ve Zlíně

Vitrína na pamětní předměty Tomáše Bati

objednatel: Statutární město Zlín

zhotovitel: Ing. arch. Petr Všetečka

datum: 2022, aktualizace **06/2023**

stupeň: prováděcí projektová dokumentace

Předmětem projektu je atypická vitrína pro vystavení exponátu v 1. NP Památníku Tomáše Bati.

Kompozice umístění vitríny doplňuje jednoduchý půdorysný rozvrh s letounem Junkers a schodištěm.

Předmět - hodinky Tomáše Bati - jsou poskytnuty pro památník rodinou Tomáše Bati.

Vzhledem k vertikálnímu charakteru stavby je pro vitrínu zvolena forma skleněného válcového sloupu, umístěného v logice modulárního rastru budovy.

Památník je nevytápěný a neklimatizovaný, vitrína sama rovněž nebude klimatizována. Předpokládá se vyjmutí vystavených předmětů v období se zvýšenou vlhkostí a nízkou teplotou, kdy by mohlo dojít k degradaci exponátů povrchovou kondenzací. Lze ověřit např. měřením uvnitř vitríny během prvního roku provozu. Vitrína zůstane na místě jako součást památníku i po případném sezónním vyjmutí předmětů.

Exponáty a podmínky jejich vystavení

Hlavním exponátem jsou zlaté tříplášťové hodinky Movado, z pozůstalosti Tomáše Bati. Reprezentují luxusnější produkt své doby (počátek 20.stol.) jejich materiálové složení tvoří kovy, převážně odolné vůči běžným klimatickým a fyzikálním podmínkám (zlatý plášť, mosazná nebo alpaková konstrukce strojku, mosazné soukolí s ocelovými pastorky). Jejich prezentace v podmínkách "venkovní" teploty a vlhkosti a jejich kolísání podle změn počasí představuje jisté riziko, které je nezbytné vhodnou úpravou expozičních podmínek eliminovat. Některé komponenty strojku (spojovací materiály, zpruhy, pružiny a celé uskupení řízení ruček a nátahu) jsou ocelové. Rychlé změny teplot a vlhkosti mohou vést ke kondenzaci vodních par v těle strojku a následné korozi - ta pak vede k degradaci nejen samotných ocelových komponent, ale může, je-li strojek v provozuschopné kondici, při chodu hodinek působit další škody v pohyblivých částech strojku.

Kolísání teploty je v našich zeměpisných šířkách běžné a hodinkám zásadně neublíží. Rozhodující je vlhkost, která by v expozičním prostoru neměla být vyšší než 65%, protože hodinky nejsou vodotěsné. Před působením zvláštního klimatu v Památníku Tomáše Bati by tedy měly hodinky být uloženy ve vitríně, která bude parotěsná. Eventuální výkyvy vlhkosti by jistil sorbent vložený ve vitríně a současně bude klima nepřetržitě snímáno jednotkou dataloggeru.

Technický popis

Nosná konstrukce vitríny je ocelová, tvořená ze dvou částí:

Dolní část je tvořena nerezovou kruhovou deskou o průměru 700mm a k ní přivařenou nerezovou trubkou 80/3. K podlaze je připevněno na středovém trnu proti posunutí vitríny. Na desce je připevněn nerezový prstenec pro osazení skla. Na nerezové trubce je shora nasazen a zaaretován demontovatelný nerezový kruh, tvořící dno vitríny.

Horní část je tvořena nerezovou kruhovou deskou přikotvenou do stropu, která je zdvojená s aretačním mechanismem umožňujícím pohyb dolní desky oproti horní desce cca o 20-30mm. Aretace je umožněna po odemčení bezpečnostního zámku, který je umístěn mezi deskami, např. ve formě mezikruží. Na horní desce je připevněna nerezová trubka 80/3 a na ní dole uchycen nerezový prstenec pro osazení skla s otvory pro osvětlení. Po uvolnění zámku lze dolní desku i s horním sklem posunout nahoru a tím odjistit střední sklo k vyjmutí z vitríny.

Všechny spoje jsou s vybroušenými svary nebo neviditelnými šrouby. Musí zajistit úplnou tuhost celku.

Povrch nerezí bude upraven částečně leštěním, částečně krycím nátěrem v barvě ocelové konstrukce fasády (určí autorský dozor ve výrobní dokumentaci).

Opláštění vitríny:

Je tvořeno po celé výšce vitríny čirým válcovým sklem (min. tl. 5mm + bezpečnostní fólie) – skleněný válcem beze švů, spár a optických deformací průhledu, o průměru 180mm. Válec je horizontálně dělen na tři části. Střední vyjímatelná část má strop a dno z nerezových kruhů, vyjímatelných při instalaci exponátů. Na tento strop a dno jsou exponáty připevněny, resp. zavěšeny. Dolní nerezový kruh je zdvojený a vybavený bezdrátovým čidlem zabezpečení. Tato střední část vitríny je parotěsná. Pro přístup do ní bude strop i dno opatřeno závitem s těsněním a schránkou na (pohledově skrytý) sorbent.

Sklo i celá vitrína musí odolat vandalskému či jinému útoku, jednak tím, že sklo se při útoku nerozpadne, ale pouze popraská, a dále tím, jak bude celá vitrína tuhá ve všech spojích. Smyslem je zabránit poškození či krádeži exponátů.

Osvětlení vitríny:

Vitrína bude vybavena diodami k hornímu osvětlení exponátů. Elektřina bude přivedena do vitríny shora a ve vitríně bude vedena skrytě střední trubkou. Bude napájena 230V z nejbližší horní nespínané podlahové zásuvky v podlaze 2.NP (viz přílohu - dokumentaci z r. 2018), jejíž zabudované pouzdro a výstroj budou upraveny pro umístění trafo ke svítidlům. Za tím účelem bude do stropní monierky proveden zdola kruhový montážní vývrt v místě nad vitrínou (pozici určí autorský dozor). Ovládání osvětlení bude dálkové přes LAN síť, která je součástí zásuvky. Součástí připojení bude uzemnění vitríny a revize úpravy elektroinstalace.

Zabezpečení:

Dno střední části vitríny bude vybaveno skrytým čidlem s kabelem a zapojením do datových sítí v podlaze, detekujícím manipulaci s exponáty, resp. s celou vitrínou. Poplach bude směřován do ústředny zabezpečení. Ve vitríně bude dále umístěna jednotka dataloggeru, která bude sledovat klima ve vitríně, pro ochranu exponátu.

Grafické zpracování:

Vitrína bude doplněna informační grafikou, řezanou z jednotlivých písmen nalepených přímo na sklo z vnitřní strany. Typografii provede dle obsahu předaného objednatelem a autorským dozorem grafik.

Výrobní dokumentace:

Dodavatel vitríny vytvoří výrobní dokumentaci, která bude odsouhlasena objednatelem a autorským dozorem před zhotovením vitríny.

Realizace:

Vitrína bude vyrobena v dílně a zkompletována v památníku s minimálním omezením jeho provozu.

Jediným zásahem do stavby budou kotevní prvky vitríny do betonových stropních a podlahových desek a úprava 1 ks krabice podlahové zásuvky plus otvor pro elektroinstalaci v monierce pod touto krabicí. Tyto zásahy je nutné provádět s maximální šetrností a ochranou okolních povrchů stavby. K vrtům do omítek a betonu budou používány přesné nástroje s vyloučením úderů a jiných postupů mechanicky zatěžujících stavbu.

Elektrickou energii, vodu i hygienické zázemí poskytne objednatel.

Stavební a jiný odpad zlikviduje na své náklady dodavatel vitríny.

Prostor památníku bude po celou dobu realizace vitríny zcela čistý a bezprašný (vrtání bude prováděno s okamžitým odsáváním prachu).